

แนวนหน้าวาไรตี้ 13 คณบดี แห่งม.บูรพา

**'สัณห์ไชญ์ เอื้อศิลป์'
 ก้าวออกจาก Comfort Zone
 สร้างงานวิจัยเพื่อชุมชน**

**คณบดี แห่งม.บูรพา 'สัณห์ไชญ์ เอื้อศิลป์'
 ก้าวออกจาก Comfort Zone สร้างงานวิจัยเพื่อชุมชน**

ถ้าอาชีพ "ครู" คือการทำหน้าที่มอบวิชาความรู้ให้กับศิษย์สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ก็ถือว่าได้ทำหน้าที่ของตนเองอย่างดีที่สุดแล้ว แต่สำหรับ อาจารย์สัณห์ไชญ์ เอื้อศิลป์ คณบดี คณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพา หน้าที่ของเขาไม่ใช่เพียงแค่สอนหนังสือ ทำผลงานวิชาการ แล้วรับเงินเดือนซึ่งมาจากภาษีของประชาชนเพียงเท่านั้น แต่ครูคนนี้ตระหนักดีถึงหน้าที่ของครูที่มีต่อสังคมและประเทศชาติอีกด้วย ซึ่งงานวิจัย "ลา คอสตูม บ้านปึกบาย มูพา" (La Costume Banpuek by MUPA) คือหนึ่งในผลงานที่แสดงให้เห็นในสิ่งที่เขาตระหนักได้เป็นอย่างดี

"ผมมาทำงานที่ชลบุรี 16 ปีแล้ว ผ้าทอบ้านปึกเป็นสินค้าชุมชนที่เราคุ้นเคย เวลาผมกลับบ้านจากเมืองมา ผ้าทอบ้านปึกก็จะเป็นหนึ่งในของที่ระลึกวางในกระเป๋า หรือของขวัญฝากญาติ หรือแม้แต่เห็นถูกตัดเป็นชุดสำเร็จในดีไซน์ที่ใส่แล้วก็จะเป็นผู้มีวัยวุฒิสูงทันที พอได้รับโจทย์มาให้ทำงานวิจัยเพื่อชุมชน ผมก็เลยจับสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเราก่อน จึงได้เลือกทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอบ้านปึก"

อาจารย์สัณห์ไชญ์ เล่าต่อว่า จากการลงพื้นที่พูดคุยกับกลุ่มผ้าทอบ้านปึก นำโดย ท่านนงนุช อินทโชติ ทำให้ทราบว่าผ้าทอบ้านปึกมีเรื่องราวที่น่าสนใจมานานนับร้อยปี โดยมีเรื่องเล่าต่อกันมาว่า เมื่อครั้งที่ สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ในรัชกาลที่ 5 เสด็จแปรพระราชฐานมาประทับแรมที่วัดป่าเลไลยก์ ทรงเห็นความยากลำบากในการทำมาหากินของชาวบ้าน จึงทรงมีพระราชดำริในการสร้างอาชีพ ด้วยการนำช่างมาสอนทอผ้าให้แก่ชาวบ้านจนกลายเป็นสินค้าขึ้นชื่อในสมัยนั้น และได้สืบทอดกันจากรุ่นสู่รุ่นโดยใช้ชื่อว่า "ผ้าทอ

คุณย่าท่าน” บ้านปึก ชลบุรี

“ในการทำงานยึดตามวิสัยทัศน์ของคุณ คือ Innovation from tradition คือการสร้างสรรค์สิ่งใหม่โดยไม่ทำให้รากเหง้าของตนเองสูญเสียไป อัตลักษณ์ของผ้าทอบ้านปึก คือ มี 2 ลวดลาย ได้แก่ ลายไล่ปลาไหล กับ ลายนกกระทา มีคุณสมบัติที่โดดเด่น คือเป็นผ้าฝ้ายทอมือ มีเนื้อแน่นเมื่อสัมผัสแล้วจะให้ความรู้สึกร่ม แต่สีส่วนใหญ่จะเป็นสีสด ฉูดฉาด สิ่งแรกที่เรำทำคือ ขอให้ชาวบ้านลองเพิ่มเส้นเงินเข้าไปที่ชายผ้า และปรับโทนสีของผ้าให้มีความนุ่มนวล คลาสสิก และทอเป็นสีพื้น เช่น ขาว ดำ สีคราม สีครีม เพิ่มลาย เช่น ลายสมุก ลักษณะสีเหลืองขัดไปขัดมาคล้ายลายบนหลังเต่า และได้ทำการศึกษาภาพจิตรกรรมฝาผนังจากวัดเตาปูนและวัดเกตุงาม ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่มาแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา มีลายกระเบื้องลายดอกพิกุล ลายราชวัตร ลายประจายาม และลายไทยอื่นๆ ทั้งดงาม มาออกแบบเป็นลายใหม่ด้วยเทคนิคเรขศิลป์ หรือ Graphic Design อีกทั้ง ในจิตรกรรมฝาผนังนั้นมียี่สิบโดดเด่น คือ เหลืองและเขียว จึงให้ชาวบ้านได้ทดลองทอผ้าสีพื้นทั้งเหลืองและเขียว และนำลายที่ได้มาพิมพ์ลงบนผ้า โดยให้ชื่อสีใหม่ที่ได้ชื่อว่า เหลืองเตาปูนกับเขียวเตาปูน”

ในการทำงาน อาจารย์สัณห์ไชญ์ บอกว่า ไม่ใช่เป็นการนำความรู้ที่เป็น “วิชาการ” อย่างชัดเจนเข้าไปยึดเย็ดให้กับชาวบ้าน เพราะยากต่อการเข้าใจ แต่เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างทีมวิจัยพัฒนา ซึ่งมีทั้ง คณาจารย์ นักศึกษาของคณะดนตรีและการแสดง และกลุ่มทอผ้าบ้านปึก ที่สำคัญคือการทำให้ชาวบ้านเห็นภาพจริงมากกว่าคำพูดทางวิชาการที่เข้าไม่ถึง

“ตอนที่ขอให้ชาวบ้านทอผ้าลวดลาย สีสีนอย่างที่เราแนะนำ ลุงๆ ป้าๆ ก็งง ว่ามันจะออกมาเป็นอย่างไร อีกทั้งผ้าทอบ้านปึกแบบดั้งเดิมก็มักไปตัดชุดสำเร็จที่คนรุ่นใหม่เห็นแล้วก็ต้องว่าแก่ เราก็อยากจะทำให้เขาเห็นผ้าทอบ้านปึกในมุมมองที่มันเป็น Hi Fashion มากขึ้น ด้วยการตัดเย็บชั้นสูงหรือไฮต์ กูตูร์ (Haute Couture) แล้วจัดแสดงแฟชั่นโชว์ มีผู้ใหญ่ในจังหวัดมาชม พอเขาได้เห็นผลงานต้นแบบที่เราออกแบบให้ไม่ว่าจะเป็น ชุดราตรี เดรส หรือชุดสูท กางเกง กระโปรง ชาวบ้านก็ตื่นตื้นตะลึงว่าผ้าทอบ้านปึกทำได้ขนาดนี้เลย ก็เป็นแรงบันดาลใจให้กับกลุ่มผู้ทอผ้าได้เป็นอย่างดีว่า แคล่ลดทอนเรื่องสีสีน เพิ่มตรงนี้นิด ทำตรงนี้อีกหน่อย เขาจะสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับ

ผลิตภัณฑ์ของเขาได้อย่างไร”

ในฐานะ คณบดี คณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพา และหัวหน้าทีมวิจัย “ลา คอสตูม บ้านปึก นาย มูพา” (La Costume Banpuek by MUPA) อาจารย์สัณห์ไชญ์ ยอมรับว่า เป็นอีกหน้าที่ที่เขาภูมิใจในการเป็น “ครู”

“ปลื้มใจที่งานชิ้นนี้มันออกมาได้ดีมากกว่าที่คิด ตกใจมากตอนเห็นผ้าทอบ้านปึกในแพทเทิร์นใหม่ๆ แม้จะเป็นลวดลายดั้งเดิมแค่เปลี่ยนสี มีทั้งชุดราตรีที่ดูหรูหรา ชุดสูทที่ดูเรียบแต่เท่ ทันสมัย คนรุ่นใหม่ใส่ได้ ที่สำคัญคือมันเป็นผลงานที่เราทำร่วมกันทั้งคณะอาจารย์ นักศึกษา และชาวบ้าน มันได้ขนาดนี้เลยเธอ มันเกิดทั้งคุณค่าและมูลค่าไปพร้อมๆ กัน

ในระยะเวลา 16 ปีที่สอนหนังสือมา สิ่งสัมผัสได้คือส่วนใหญ่พอทำงานไปสักระยะมันจะเกิด Comfort Zone นอกจากสอนหนังสือแล้ว เป้าหมายคือการทำผลงานวิชาการเพื่อให้ได้มา ซึ่ง รศ., ผศ., ศ. อะไรก็ว่าไป แต่ในความรู้สึกส่วนตัวหน้าที่เราไม่ใช่แค่สอนหนังสือนักศึกษาและทำตำแหน่งทางวิชาการเท่านั้น เราควรต้องเอาความรู้ ความเชี่ยวชาญที่เราไม่ทำอะไรเพื่อประชาชนและชุมชนที่เราอยู่ด้วย แบบนั้นจึงจะคุ้มค่ากับเงินเดือนที่ได้รับ ซึ่งผมเองก็พยายามที่จะปลูกฝังให้นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญตรงนี้ในการนำความรู้ สิ่งของตนเองถนัดลงไปช่วยชุมชน เพราะสิ่งที่นักศึกษาจะได้กลับมาคือองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่มันไม่มีอยู่ในตำรา”

แฟชั่นนิสตาหรือดีไซเนอร์ที่สนใจอยากเห็น ผ้าทอบ้านปึก จากผลงานวิจัย “ลา คอสตูม บ้านปึก นาย มูพา” (La Costume Banpuek by MUPA) หน้าตาจะเป็นอย่างไร มีความสวยงามแค่ไหน ไม่ต้องเดินทางไปถึงบ้านปึก เพราะอ.สัณห์ไชญ์ ได้นำมาอวดโฉมให้คนในวงการแฟชั่นได้ชมอย่างใกล้ชิดในงาน “มหกรรมงานวิจัยแห่งชาติ ประจำปี 2562 (Thailand Research Expo 2019)” ระหว่างวันที่ 7-10 เมษายน 2562 ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ และบางกอกคอนเวนชัน เซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพมหานคร